

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
за пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
силкою 7 долярів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
лярів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 долярів або 10 руб.
Щоденное число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto пошт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

Християнсько-суспільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милоти і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Росийскі кириинники.

(Δ) В ниніших обставинах не легко розвідати сущу правди про змагання Росії в межинародній політиці. Майже щодня запевняють з урядових і дипломатичних кругів росийських зовсім рішучо і торжественно, що межинародне положене зовсім не в грізне, що Росія не думає про війну, що вісти про всікі воєнні приготування є пустою видумкою, що росийське правительство не думає підтримувати Сербії а є спір з Австро-Угорщиною дасть ся мирно полагати.

Однак мимо всіх цих медоточивих запевнень годі сказати, що межинародне положене було сьогодня корисніше, як було перед кількома дніми і щоб над Европою не висіла темна хмаря, з котрої можуть блиснути зловісні лисаки і загреміти грізні громи. Із Сербії нема ніякої познаки, що она хотіла смирити ся і залишити свої високопарні мрії про розширення на адрийське побереже і покинути своє визиваюче становище. А так само з боку росийського правительства нема ніякої познаки, що Сербія рішучо не може числити на росийську поміч, хоч навіть в росийських кругах зовсім явно признають, що уступчивість Австро-Угорщини в сербській спорі рівнала ся білько му ві пораженю.

Мимо того в усего, що в росийських кругах робить ся, виявляє ся наглядно, що там бажають горячо такого пораженя нашої монархії. Загальню відомо, що головну роль в Білгороді грає росийський посол Гартвіг, котрий за свою кирию проти Австро-Угорщини мав піти у відставку, однак вел. кн. Миколаєвич явився зараз на послухання в Царському Селі і не допустив до усунення Гартвіга в Білгороду. Тим способом становище росийського посла ще більше скріпило ся, а з тим зросла також будівничість Сербії.

Рівночасно звіщають також, що много всіх заперечень воєнні приготування в Росії ведуться на великих розмірах і що досі покликано близько 300.000 війска, а далі покликане приготування ся. В кругах росийських, близьких війковим числяться на певно, що дійде до війни, а навіть супроти Швеції робить росийське правительство складні приготування.

Коли отже в Сербії в Росії стає всю на воєнну стопу, у нас все змаганя були звернені до удержання міра і в тій цілі наша монархія принесла вже великих жертв, котрі важко відбилися на господарському положені в усіх австро-угорських краях так, що без війни настася у нас воєнний стан і заподіяли уже значні шкоди господарські і фінансові.

Нічого отже дивного, що „Нове Время“ торжествує і радіє таким господарським знесиленем нашої монархії і на се покладає свої надії, що в даній критичній хвилі Австро-Угорщина не буде могла виступити в обороні своїх інтересів. Як не будь годі заперечити, що наслідком майже двомісячного межинародного напруження населене Австро-Угорщина потерпіло великих втрат, однак обчислення і надії „Нового Времени“ покладані на сі відносини показують ся зовсім хібними, а населене монархії в патріотичному одушевленні сповнить відлежно свій обов'язок для держави.

Тимто в широких кругах суспільності проявляється горяче бажання і домагання, що вже раз положено кінець сїї непевності, хоч би навіть прийшло ся рішене се і усу-

нене сїї непевності окупити великими жертвами.

Дотеперішня політика нашого міністерства заграничних справ задля удержання міра находила повне одобрене в кругах суспільності, а також на останній сесії делегаційні висловлено міністрови заграничних справ майже однодушно повне признання.

Розходилося ся іменно о те, щоби заявити перед Европою, що Австро-Угорщина нічого іншого не бажає, як свободного вивозу в Адрийського моря і спокою в Босні й Герцоговині. Сі житви справи нашої монархії признала навіть Англія й Франція, а наша монархія зложила своїм поведенем лояльним супроти Балканського Союза, а іменно супроти Сербії свою довготерпливості наглядний доказ, що бажає мира. Се поступоване міністерства заграничних справ оцінила належно також вся суспільність в монархії, що Австро-Угорщина не хоче воєнними кроками спиняти мирного розвитку культурного Європи, а бажає лише боронити своїх житвих інтересів.

Тимчасом Сербія як раз загрожує сим житвам інтересам Австро-Угорщини, бо міністер-предсідник Пасич заявив виразно, що Сербія не думає відступити від свого змагання до осягнення пристани над Адриєю, що рівноало б ся значенню вільного переїзду австро-угорським кораблям в Адрий на Середземне море. А для підтримки сих забайдуженів Сербія висуває Росія свої війска на німецьку і австро-угорську границю.

Нагромаджене і покликане росийських війск на німецьку і австро-угорську границю зарядила урядовою Росія, отже тим способом зазначила, що она готова приневолити Австро-Угорщину до уступок в користь Сербії, що рівноало б ся великому пораженю нашої монархії і підкопаню вії становища в будучині.

Правді запевняють, що цар бажає мира і що також міністер заграничних справ Сазонов змагає до тої цілі, а мимо того нагромаджуєши разом численнішими відділами війск відбудеться безупинно, отже між доброю воюю в горі, а дійсним поступованем властив військових є яскрава суперечність.

Нічого отже дивного, що таке невиразне поступоване викликає безнастінну тривогу. Створюється і вижидане нашої монархії толкують собі противники її як неміч держави. Довше вижидане може, як ми вчера зазначили, підкоряти одушевлені настірі суспільності, котра бажає супроти всіх змагань чужих і своїх кириинників удержати монархію на великороджані становищі.

Огляд часописій.

(Росийска IV. дума, 6^ї склад. Надії на неї Українства. Полеміка про українську мову.)

Четверта дума зложена в великих ріжнородних живелів, хоч сподівались переваги духовних, і тепер всі глядять, що она принесе росийській державі. Але так само з більшою що цікавістю українська суспільність задає собі питане, чи українство має чого сподівати ся по новій думі. На наш погляд — нічого, бож і нема там людей, котрі ясно і виразно поставили українське питане і українські потреби. Київська „Рада“ подав погляд свого дописця про нову думу і про українське питане і се буде велими цікаве і для нашої

суспільності. Тому наводимо сей голос П. Смутка.

„Масмо нарешті четверту державну думу — пише він — як писанка помережана красками партійних відтінків від чорного до чорвоного — і не перелічиш: крайні праві, умірковані праві, умірковані ліві, ліво-праві, право-ліві... Так і грають краски веселкою, як на пухирі з мила. Ніхто не сподівав ся, що она вродить ся така барвиста. Попереду гадали, що дума буде вся в рисах та комілавках, бо не дурнож до виборів було мобілізоване духовенство. Коли ж виявило ся, що пастворі на виборах мусіли грата ролю отарі, почали сподіватися просто чорної думи. Але й тут всі помилили ся — навіть і всевідююча начальство, дума вийшла така, що змогла собі за голову вибрати чоловіка, який вступною промовою на весь сьвіт заповідав конституційний лад у державі. Не на довго либонь вистарчить у сїї думи конституційного пороху, але ж після всіх передвиборчих стахів, такий початок нової сесії — річ цікава і симптоматична.

„А що ся дума дасть українству? Чи зробить она хоч крок наперед в поглядах на пекучі потреби українського життя? На се наїді мало. Правда людів, що розуміють, наприклад, потребу української школи, в сїї думі більше ніж було в третій. Алеж по загальному духу она така сама централістична, а до того ще ми масмо тепер перед депутатами і таких спеціалістів українобоскій агітації як Савенко. На жаль, я бачимо і Києву не легше від того, що Савенко забрав свою скриню з доносами до Петербурга — бо він як справжній пророк, лишив по собі серед київських хуліганів своїх духовних синів, свою школу, оте савенкові сини тепер і бути шибки в Українських інституціях.

„Есть серед нашої інтелігевції такі оптимісти, що бачать добре ознаки навіть в збільшенню ворожнечі до українства, що ліхіше ставить ся до українського руху російські громадянство, що сильніші утиски терплять Українці від адміністрації — то все більше радіють і пишають ся ті наши добри люди, „ого мовляв, як нас починають душити! Се виходить, ми — сила! Як би нас не бояли ся, то не звертали на нас ніякої уваги, — а тепер — он бач! З нами не жартуй!“

„Мушу признати ся, що я ніяк не можу згодити ся з таким оптимізмом. Він мені трохи нагадує відому приказку про цигана, що був дуже ідоволений, як побачив свого батька на шибенці: „ого, пішли наші в гору!“ Така міра, мені здає ся, занадто хитка, щоб нею можна було міряти нашу силу або слабість наших неприхильників.

„Коли хто хоче упевнити ся, що ми ростемо і наш рух набирає сили, то доказів тому треба шукати десь в іншого роду фактах і явищах. От, коли мій, скажемо, опонент не згоджує ся на мої сьогоднішні бажання, але віддає мені те, чо я просив учора, то я знаю, що вчо ашній ступінь моєї програми я вже виграв і що коли я поступлю завтра ще на один крок далі, то мені може буде призначено право і на сьогоднішній ступінь. Коли напр., „Нове Время“ ставить за зразок сучасним „мазепинцям“ колишніх поважних „українофілів“ як Костомарів, Куліш, — з котрими мовляв, можна було на чомусь порозумітися, — то ми вже бачимо, що етап старого українофільтва нами, хвалити Бога, пройдено. Коли Шульгин чи Бобринський в державній думі присягають ся, що они дуже

виходять у Львові що дні крім неділі, і руских съят о 5 год. по полуночі. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пазіж Гавсмана.

Рукоюмія звертає ся лише а попередній засторогу.

Рекламація лише неопечатані вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по цн 20 с. від стрічки, а в „Надії“ 40 с. Подяки і приваги донесення по 30 с. від стрічки

любліять українську пісню і твори Шевченка а тільки ненавидять „мову Грушевського“ — то з ними можна вже почати говорити про вживання в народній школі, принаймні мови Шевченка. Коли „Кievлянинъ“ виступає оборонцем чистоти мови в українській пресі та науковій літературі — то хібаж се не очевидний успіх українського руху?

„А „Кievлянинъ“ справді таки виступив. Привела его на те статя нашого шановного письменника Нечуя-Левицького проти галицького впливу на мову і правопис української преси. „Кievлянинъ“ ся статя дуже вподобалася і він посилюючись на високий авторитет і велику популярність „мастітаго 74-літнія бельетриста“, з глубоким спочуттям читує его доктори нашими вченими та журналістами, за їх важку, засмічену чужими елементами, мову, що тільки мовляв відбиває наш народ від української літератури. Не знаю, чи вдоволений сам шановний Іван Семенович з того вжитку, який зробив з его статі „Kievлянинъ“ але українське громадянство, думаю, може тільки радіти, що орган ворожого Українцям тaborу нарешті став на таку позицію, на якій стоять один з корифеїв українського слова. Ви кажете, панове з „Kievлянинъ“, що наша журнальна мова нечиста? Нехай і так. Що робити — nostra culpa. Алеж, здає ся Нечуя-Левицький не каже, що українську пресу через те треба знищити, а вживання української мови в наукових статтях заборонити?

„Адже він не радить нашим письменникам покинути рідну мову і звернутися до українського народу мовою Пушкина?“

„Здає ся, Нечуя тільки хоче, щоб наша наукова мова розвивалася на грунті живої народної мови, якою говорить селянство осередкової України? Еге — так? Ну, то як сего самого бажаєте й ви, панове з „Kievлянинъ“, то можете бути спокійними, аби жила українська література, розвивалася українська наука і росла съвідомість українського люду — а часописна і наукова українська мова повсюль сама собою вправить ся і не буде гірша від російської часописної мови. Се питане тілько часу.

„Ні, що не кажеть, а таки справді далеко поступив уперед український рух. Тепер тільки треба ждати, коли „Kievлянинъ“ почне нападати на галицькі школи підручники, се буде ознакою, що українська мова скоро займете своє місце в народній школі на Україні“. —

П. Смуток.

На літературні теми.

В книжці I, за січень 1912. „Л. Н. Вістника“ на стр. 103—109. пише д. Евшан про „Здобутки української літератури за 1911. рік“ свої уваги, котрі — так мені бодай здає ся — с

їнським народом в Галичині я маю надію і я певний, що они є — лише спіллять, або знеохочені глувованнями і відказуваннями вульгарних людей — мовчать завжди. Не могу отже нік згодити ся з д. Евланом, що наш „літературний організм згрубив“ і „знесилився“, позаяк ще не мав від чого „знесилитися“, позаяк ще не мав чим виснажити ся. Чайже виданем в себе одного визначного таланту, яким пр. єсть др. Іван Франко, український літературний організм ще не міг знемогти ся, виснажити ся, „згрубити“. Як на — народний організм — було се за мало і як раз було контрастом сего, що з нашим українським народом діє ся в послідніх роках, який не „знемагається“ і не „згрубіє“, але саме чим раз більше і більше розвивається, цвите. У нас наступила лише оправдана знеохота до літературної праці через непокликаних — вульгарних людей, котрі усякі пориви і змагання талановитих людей на самім вступі літературних проявів убивають, вівечать, знеохочують. Се я знаю не лише з оповідання званих мені — охочих до праці літературної — талановитих людей, але се я досвідчив також на власній скрі.

І я в 1909. р. рвав ся до літератури, хотів працювати — не для марної слави і вульгарної наживи — ні! — а для рідної української літератури, бом чув в собі силу, чув охоту, чув у собі спосібність „до праці пером“ і може був би дещо й „створив“, коби мене „добре й прихильні“ мені люди не знеохотили до дальшої праці, коби були не вбили в мені сю силу, которую я в собі чув. — А чому, за що? — Ось лише за се, що у наших „великих“ узялося відкись то неоправдане пересвідчене, буцім то — народний учитель — не в силі що небудь путьного скажати, а ще тим менше написати декілька стріочек в.. „Руслан“ в справах українського народного учительства! — Ось такі „страшні“ два „гріхи“ маю я на собі і тому я вже від чого не здалий...

Був би може ще й „третій гріх“ на мені — а то „гріх колючості“, але про сей „гріх“ іншим разом, наколи сего покаже ся потреба! — таких знеохочених і приспаних людей як я єсть богато, богато!

Тому й повторяю ще раз — наш літературний організм ще не знесилився, ще не виснажився, бо ще не мав чим. Й певний, що др. І. Франко не єсть ще „омегою“, але що буде мати ще своїх гідних наслідників, лише їх треба пробудити, треба їм додати заохоти до праці, до творчості, а они засяють в нашій літературі як найкрасіші „іамрагди“ — коби лише обставини і теперішні відносини в нашім національнім організмі трохи змінилися, а сейчас покажуть ся і „нові сили“ і „зазеленіть нові паростки“ і „розвинуть ся талани“, а може й „генії“!

Наколиб наші українські „могучі“ люди поступали так, як поступають Поляки від своїми „неофітами-літератами“, то я певний, що й українська література малаб своїх Sienkiewicz-iw, Prus-iw і ін., но коли — на жаль — у нас управліється на велику скалю політика, агітаторство і т. п. „благодати“, а літературу відсував ся, полишає ся позаду, бож література не дас ні „синекур“, ні „дист“...

Якось то не давно читав я польські оповідання якогось незначного письменника, котрого літературна вартість — сьміло мож скласти — в ж-а-д-и-н-а, віяка, однаке мимо се T. Sz. L. видалося оповідання своїм коштом, щоби лише заохотити автора до дальшої праці на тім полі, щоби его лише не знеохотити, бо й хто може знати, який талан може розвинутися ся опісля в тім... — на позір — маловартівним авторі?.. Так дійсно — Поляки вміють розвивати свою літературу і продуктувати з великих літератів, але не ми!

Оден товариш-учитель Поляк каже до мене: Kolego, tyle zawsze piszecie i nigdy nic nie moge się waszego doczytać? Może nie chce wasze gazety drukować? Кажу сму, що — так! А він: „patrzcie, „Sl. polskie“ przysiąło mi 50 k. za to głuputkie opowiadanie — „Wiejska akuszerka“ — coście czytali“. А у нас як: зачинаю писати оповідання для дітей. Алеж добrodію! — ви не є педагог, щоби писати річи педагогічні! Кідаю се, а беру ся писати оповідання історичне. Алеж ви не є історик добrodію, щоби писали історичні оповідання! — каже той самий „цензор“. Кідаю отже писати історичне оповідання, а беру ся до довшої, по-важнішої повісті. Алеж пане — ви до по-важніших річей не здібні! — каже мені оден

„добродій“, котрий читав сю мою повість. Кідаю отже повість, а беру ся за гумористичні новелі. Алеж чоловіче, — таж ти не гуморист, що береш ся за се діло! — говорить мені знов мій „ приятель“. Кідаю отже „гumor“, а починаю писати вірші на патріотичні теми, тай посилаю їх одній редакції. По вісімох! місяцях „прилагоджування до друку“ моїх поезій дістаю їх назад з допискою: „Ви Добродію.. „християнський супспільник“, бо пишете в „Руслан“!, Вам не личить писати на патріотичні теми, тай загалом школа праці, бо Вам нігде Ваших писань не помістять, бо се писали.. „Ви“!.. (Дописка одного „великого“, що тешер війкав за океан). На таку „захоту“ я погадав собі: „Га! — коли не в лад, то я з своїм „назад“! Обтер перо, щоби не заржавіло, а „плоди моого духа“, звязав мотузком, та за кару, що то їх написав „я“ (!) повісив їх на поді, де миши з них мають поживу!

В сей спосіб марнують ся талановиті люди і тому власне українська література в Галичині завепадає. Хотай суть свої писання і свої твори, так нема де їх печатати, нема в чим гоміщувати, бо ми крім „Неділі“ і „Л. Н. В.“ більш нічого не маємо! В „Неділі“ і в „Ділі“ тобі не помістять, бо ти.. „христ. супспільник“ (а є!..), до „Л. Н. В.“ не кождий знов має доступ, а обіцянка одного мого товариша, що „виробить“ мені доступ до „Л. Н. В.“ лишила ся до ниніка.. обіцянкою! Настрошив ся мабудь бідака, щоб я не відібрав ему „хліба“ в одній редакції!.. Не журіть ся Добродію, я не Вашої породи!..

Ось тут причина занепаду літературного в Галичині і тому треба завернути із сеї дороги, доки час.

В Бурштині, 18. жовтня 1912.
Іван Дмитренко.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і придбувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

З державної ради.

Правничка комісія радила вчера дальше над законом про воєнні повинності.

Пос. Гібшман поставив внесок на відрочене нарада, аж міністер предсідник даста вияснене в справі онодішної своєї заяві на засіданію клюбових предсідників, яку бесідник уважав погрозою під адресою парламенту.

Пос. Реннер і Віт прилучили ся до сего внеска, а пос. Штельцль спротивив ся ему, бо опирає ся лише на культо-рівні чутках.

Внесок п. Гібшмана відкинуто, а також інші формальні внески і ухвалено приступити до подібної розправи.

При подібній розправі многі посли зголосили всілякі поправки.

Пос. Гібшман в довшій промові мотивував свої внески в справі зміни змісту §§. 1. і 4. Скінчив промову о год. 7:15.

Пос. Окуневский поставив до 2. уступа §. 1. внесок, щоби жандармерія, скарбова сторожа і державний лісовий персонал могли бути покликані лише на час небезпеки війни або вибуху війни.

По промовах пос. Офнера і звітника §. 1. принято. Відтак принято §§. 2. і 3. в формі правительственної предлоги, відкидаючи всікі внески на зміни і поправки. Принято також по-перті звітником резолюцію п. Штайнгейза і Редліха.

Посли Віт, Гібшман і Дністрянський зголосили свої внески як внески меншості.

О год 9:30 відложене нарада на пів години.

По перерви зачала ся подібна розправа над другою групою, т. є. над §§. 4.—9. По промові пос. Губермана промовляв пос. Курілович і домагав ся, щоби границю від зменшено в 50 на 45 літ.

Пос. Ліберман предложив ряд змін до §§. 4. і 5., та домагав ся зчертненя §. 6. і 9., відтак поставив запит до міністра краєвої оборони в справі купна великих запасів муки в Угорщині від шкодою млинарського промислу в Галичині. Пітав, чи міністер ген. Георгі порозумів ся вже в тій справі з міністром війни.

Міністер Георгі відповів, що вже побив кроки в тій справі, а про їх вислід по-відомить.

Опісля уділювали вияснень шеф секції Райтер і майор авдітор Лелевер.

Пос. Дністрянський домагав ся зчертненя §§. 4.—9.

Пос. Штайнгауз поставив резолюцію з домаганням, щоби особи вільних фахів, як нотаріів, адвокатів, артистів, учених і т. д. покликані до повинності, що не стоять в різчі суперечності з їх званням.

Пос. Окуневский внес резолюцію з візначенням правительства, щоби виконних приписах змістом постанову, що покликані до військових повинності особи мають мати удержані на кошт військового скарбу.

Засідане замкнено о 12. год. вночі.

В бюджетовій комісії на вчерашньому пополненні засіданню скінчив пос. Корощець свою обструкційну промову, зачату ще на онодішнім засіданні. Промовляв переважно по словінськи.

По промові пос. Найсера забрав слово мін. скарбу Залеський і уділив вияснення що до заключеної міністерством скарбу фінансової операції. Заявив, що австрійське правительство мало до розпорядження в попередніх літ кредитове уповноваження на суму близько 130 мільйонів корон. Мимо сего, що військовий заряд не потребує цілої суми, видається вказаною річию супроти нинішнього положення на грошевім торзі, особливо в Австрії, затягнути позичку при помочі заграницького капіталу. Заключив отже умову з групою американських капіталістів, яка обійме за 25 мільйонів доларів касові австрійські бони. Тому, що нинішнє положення на грошевім торзі не дозволяє на затягнене такої позички, затягнув міністер короткоречинцеву позичку і сподіється, що відносини, які спричиняють труднощі на грошевім торзі, не потривають довго, а доконану нині кредитової операції буде можна покрити виданем відповідних зміджень. Перша серія позички в квоті 62:5 міл. корон є платна 1. липня 1914. р., друга серія 1. січня 1915. р. Міністер сподіється, що буде можливе в тім часі покрити сю позичку з біжучих доходів, а если би се було неможливе, то буде можна заступити єї іншою позичкою.

Бесідник не може признати, в чим лежить властиво небезпека для австрійських кредитових відносин, если консорція угорських банків, до якої належать також віденські банки, часті підятою рівночасно угорським правительству позички бажає умістити в краю. Не можна забувати, що Австро-Угорщина творить спільний господарський округ з одним спільним австро-угорським банком, що є підпорою кредитових відносин обох держав.

По промовах пп. Фрідмана і Немеца засідане замкнено; слідує чин.

Уряднича комісія радила над службовою прагматикою з віймком постанов що до законів про стоваришів, які оставлено в завішенні і з віймком постанов що до служби.

В прагматиці поробила комісія ряд змін, в наслідок чого буде мусіти ся предлога вернутися ще раз до палати вельмож.

Податкова комісія ухвалила одноголосно начерк закону в справі увільнення від податку дірізаної худоби.

Підкомітет бюджетової комісії займає ся вчера справою італійського правничого виділу. Пос. Бугато поставив внесок, щоби осідком сего виділу був Терст. Пос. Корощець предложив резолюцію, в якій домагає ся iunctum межи утворенем італійського виділу, а основанем полуднево словянського університета. Предсідник п. Роснер заявив, що супроти сего, що підкомітет має обмежену задачу, повірену ему повною комісією, не може сеї революції піддати щід голосовані.

Суправті звітника по війні Кробатин і шеф генерального штабу Конрад ф. Гендердорф, оба, щоби представити ся цісареві в нових своїх чинностях. Бувши шеф генерального штабу Шему просив о перенесені в стан супочинку, однак рішено монарха ще не наступило.

„Köln. Zeit“ пише, що причину уступлення ген. Авгенберга була його незручність і засипування Корони безнастінно меморіялами а крім того в справі достав для війска виявив ся дуже безпомічним.

Росийська печать обговорює іменоване Гендердорфа, але інспіровані органи, між іншими „Росія“ уважають єї річию, не представляючи більшого значення. „Temps“ доносить, що Шему уступив на домаганії Німеччини.

перенесенем виділу на італійську область. З причини трудності вишукають місця для італійського виділу, входять в рахубу ще два університетські міста в Австрії, а іменно Прага і Краків. Що до тих обох міст зазначив міністер, що правительство згодило би ся на се, если бі дійшло до порозуміння. Вкінці ствердив, що уміснені італійського виділу в Відні не могло би впливати на одноцільний вімецький характер м. Відні.

Війна на Балкані.

Конференція міністрів у цісарі,

„N. W. Abendblatt“ доносить: Вчера перед полуднем відбула ся в Шенбрунні під проводом цісаря конференція міністрів. Крім Монарха на конференції був присутній архієпископ Франц Фердинанд. А з міністрів були: міністер заграницьких справ гр. Берхтольд, спільній міністер скарбу др. Білінський, предсідник міністрів гр. Штіргк, міністер скарбу Залеський, міністер краєвої оборони Георгі. Наради тривали від 10.

несло вістку, що консул Прохаска помер. Із міротатній сторони заперечено се рішучо. Консул Прохаска має зовсім добре і не потребує ще в Скоплє.

„N. fr. Presse“ доносить, що відносини Австрої до Сербії не представляють ся нині так непокоючо, щоби бояти ся оружної задирки, проти чого, є ступін в всяка на- дія, що до сего не прийде.

Сю надію побільшує заява міністра гон- wedів Газая, який висказав ся вчера в Будапешті в присутності кількох послів, що є о-правдана надія, що ріжниці з Сербією вдасть ся в мирній дорозі управильни. Се висказав Газай на основі інформації, яку привіз з Відня предсідник міністрів Лукач. До поганення непорозуміння причинить ся також конференція амбасадорів в Берліні.

„Die Zeit“ доносить з Білгорода, що зміни на визначних військових становищах в Австроїї викликали в сербських політических кругах пересвідчене, що в Австроїї стратило на перевезі військо сторонництво і, що тепер буде можна приступити до скорого порозуміння обох сусідніх держав. У білгородського урядового жерела перечать вість одного з віденських дневників, будто би Сербія робила над північною границею які-небудь воєнні приготовлення.

„Нове Время“ нападає велими остро на міністра гр. Берхтольда і закидає ему вину заострення відносин між Австроїєю та Сербією.

Настрої теперішньої хвили.

Чеський краєвий виділ ухвалив на вчертанім засіданні віропідданчу для цісаря чоловітно. Славянофільські студенти будапештського університета задумали відбути нині збори, в цілі виявлення своїх симпатій балканським державам. Однак поліція заборонила, з оглядом на теперішнє заграницче положене.

Становище Росії.

Петербурзька дописниця дневника „Est“ надіслала до Будапешта до свого дневника розмову з послом до думи Макс. Ковалевским; він заявив, що славянофільський рух в Росії є тепер сильніший чим коли-небудь, але ідея конспірації втратила зовсім притягаючу силу. Росія рішучо не буде наставати за справу сербської пристанини над Адрийським морем або за Царгород. Про Царгород ми більше не мріємо; заняття сего міста буде би великим трагедією для кождої держави. Коли би ми хотіли мати Царгород, мусили би ми видати много міліонів на побільшене нашої флоту і одинокою річкою, для якої наразила би ся Росія, було би відзискане якої небудь точкою стратегічного значення в Босфорі або на Чорнім морі. Проти Австро-Угорщини Росія не має ніяких вовніх намірів (?), хиба що австро-угорська монархія виявляла які зачіпні заміри або нарадальну охоту католицької пропаганди. Петербурзька телеграфічна агенція є у доважнена до заяви, що чутки, наче би Росія противила ся занятю Болгарами Адриянополя, є безосновні і походять із злобного жерела.

Лондонські конференції.

Австро-угорський амбасадор в Лондоні прибуває до Відня, щоби розвідати ся про своє становище на конференції амбасадорів в Лондоні. Приїзд єго надіюється в пятницю. Збори амбасадорів наступлять в будучім тижні. Наради тривають муть 8 днів. Межи відомими буде порушена справа нейтральності Альбанії. В слідувачому тижні зачнуться також в Лондоні мирові переговори; є надія, що не будуть довше тривати як 8 днів. Передовсім переговорювати муть балканські держави з Туреччиною, коли прийде до порозуміння, будуть тоді нараджувати ся над справою нових границь. Заперечено чутки, наче би б. спільній міністер скарбу, Буріан, мав виїхати на конференцію, яко представник Австро-Угорщини. В лондонській конференції возьме участь амбасадори шістьох великих держав, отже обі групи: тридірж. союз і тридіржавне порозуміння. Після „W. Allg. Ztg.“ в нарадах амбасадорів в Лондоні брати муть участь: іменем Австро-Угорщини гр. Менсдорф, іменем Німеччини кн. Ліхновський, іменем Італії маркіз Імперіал, іменем Франції Павло Комбон, ім. Росії гр. Бенкендорф, а іменем Англії сер Едвард Грей. Всі делегати одержать як поміч до нарад карти балканських держав,

які обробив австро-угорський головний штаб. На вчертанім засіданні палати громад в Лондоні заявив сер Грей, що всі велики держави згодилися на се, щоби в Лондоні відбулася неформальна і необовязуюча нарада амбасадорів, які мають на цілі виміну гадок, головно до тих точок, які відносять ся до безпосередніх інтересів одної з інтересованих великих держав. Наради зачнуться в Лондоні імовірно в найближшім тижні, коли лише амбасадори, акредитовані в Лондоні, одержать поученя від своїх правителств. А що гадка відбути формальної конференції вийшла від предсідника французького кабінета, Понакарого, тому можливо, що формальна конференція, коли вивили би ся потрібною, відбула би ся в Паризі. Бенсідник твердить, що з дня на день змінюють ся надії; дипломатичне положене є хосене, а коли би змінилося, то виключно під впливом передвидживаних впадків. Неформальна і необовязуюча нарада амбасадорів будуть вести ся над тим, чи можлива є розвiazka всіх трудностей. Коли лише представники держав засядуть при конференційні столі, зараз зменшиться ся небезпека, щоби котра з держав відлучила ся і утруднила розвязку трудности.

Альбанська справа.

Берлінський дневник „Vossische Ztg.“ доносить, що турецке правительство одержало вість про тайний договір межи Австро-Угорщини та Італією в справі розділу Альбанії. Після цого договору північна Альбанія і Драч мали би поліпшити ся під австро-угорським впливом, а Італія задержала би під своїм впливом полуднєву Альбанію. Ізмаїл Кемаль бей стойте в порозумінні з обома державами. Супроти цого задуму Туреччина предложити на князя Альбанії одного з турецких князів.

Сербська позиція.

З Білгорода доносять, що позиція, яку затягає Сербія в Паризі на суму 18 міл. франків, не є в ніякій злукі з воєнними видатками.

Примітка: Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Андрея ап.; римо-кат.: Луїї муч. — В суботу: руско-кат.: Наума; римо-кат.: Ісидора.

— Подільська шляхта дає сигнал до відвороту! Привід козацької нагайки зник. Всепольсько-подільська спілка, не вивчивши докладно „Боже царя храни“ починає знову кричати во всеуслышані: „Przy Tobie Panie stoimy!“ Ще дnia 10. вересня 1912 року в 207 числі писала „Gazeta Narodowa“ у вступній статті:

„Є се то найменше велике питане, що є для Поляків, доки они не мають свого власного независимого політичного соймована, меншим злом: чи польщене у великий зединеній масі під російським скіптом зможність саме через сю велику масу заважити на судьбі тої держави в такий спосіб, щоб жите власного народу зробити більше виносимим через поважний вплив в думі і державній раді і че раз автономію що найменше Польського Королівства, чи зреалізована зловіщої для нас програми пруського царства через здійснене так названої границі Кнесебека, себто заем лівого берега Висли Прусами як також через утворене, коштом нинішньої Росії, самостійної Української держави на землях давної Польщі і України, а очевидно і в східній Галичині, хоч би навіть під секундо-гейтітурою найприхильнішої до нас династії, через ослаблене в такий спосіб Поляків під російським скіптом, зроблене їх менше відпорними а натомість безрадніми, поліпшеними можності у спішного напору на російські власті, віддане польського населення в тій українській державі на поталу рутенівці, отже на найбільшу небезпеку для Поляків, котрі живуть на Поділі, Волині, Україні і в нинішній східній Галичині.“

Ще кілька день тому назад читали ми в Garet-i Narodow-ii ч. 282. рекламу для русофілів, яких вибрали до повітової ради в Яворові, що они „starorusini — w jaworowskim niem. Moskalofili“, хоч „Прикарпатская Русь“ у вчертанім 935 числі побідно голосить про „победу русского спіска въ Яворовѣ“. Так — „Gazeta Narodowa“. Орган подільської

шляхти, сеї шляхти, що на всякі лади вигрівася і пособляє русофільську іриденту в Галичині, презентуючи съвящеників русофілів, які рука в руку при всяких виборах до раді повітових, громадських і т. д. з русофільськими агітаторами; шляхти — під якої впливом належено русофільське товариство Качковського, де секретарем був Бендашук, 11.000-ною за- помогою.

А нині сей par excellence русофільський орган плюс правді в очі і подає „wiadomości we Wiedniu“, що „ze wschodniej Galicyi płyną hasła kozackie, grożące zniszczeniem roządku społecznego. — (Чи не скавтисти се?) „Dila“, „Ruslany“ стоїть на jednym stanowisku: chęć panowania i hajda ma skich tiumbow i pod pozorem żądania sprawiedliwości żąda bezprawia (!!).

Се ще не конець. „Gazeta Narodowa“ лякає австро-угорське правительство лукавством Руцинів; граєса fides, nulla fides“. Приводить абсурдні, ненавистию гадюки затроєні мудровані і доходить до заключення, що Поляки йшли проти Москви і підуть проти Москви. А що до Руцинів, „nie ludzie się panowie!“ Jeli dzisiaj wkracza do Galicyi i Moskale, to jutro nie będzie Rusinów. W objęcia jedności padną sobie nie tylko „Dilo“ i „Prakrapskaia Rus“, ale zapewne i „Ruslan“.

Панове подільська шляхта хотять „спроку“, окупленого безмежним панованем в Галичині. Не хотять українського університету в Галичині і лякають ся тої уваги, в якою слідить події в Галичині віденське правительство. Переляк о утраті влади диктує панам подолякам такі низкі інсінуації що до Руцинів; на сторінках „Gazet-i Narodow-ii“ змагають ся із собою: злоба, злість і съвідома лож. Тому річева відповідь на сей конгломерат хиба безпредметова. Наш загал, спровадивши вітві круга польської суспільності і вкінці австро-угорське правительство розуміють ся вже на сих штучках штучного крику.

Наше становище зазначували ми все ясно і недвізначно. Тоді, коли панове подоляки і всеполяки, вітрачи „зъвірину“ в Спаліторочили голови своїх суспільності русофільськими орієнтаціями, ми писали (ч. 273):

„Отже мимо того, що тут неодного недостас нашему народові до повного его розвитку народного, культурного і господарського, знає се кождий Русин, що наш народ хоч поступенно, але стало мігоже розвивати ся під скіптом Габсбурзької династії і тому в рішучій хвилі весь наш народ стане довкола особи свого великодушного Монарха і готов вести житє і кров в обороні Династії, монархії і свого також власного ествовання, запорученого тут основними державними законами. Докази сего зложили Русини не при одній нагоді на боєвищах і зложать нові докази, наколи до сего покличе їх воля Монарха.“

А в 276. числі ми зазначили, що:

„У наших українських партій надії на Росію не було ніколи і нема, і щодені утиски російського уряду лічать нас радикально зі всякою надії і на найближчу будущину.“

„А до живого ділкає нам та ватага платних і неплатних ворогів, яких собі Росія розплодила в Галичині з посеред нашого народу, і яких навіть декотрі польські партії підтримували і підтримують хоч би на те, що все там, де треба, представляти нас, як „нечесний елемент“. Сеї російські опіки і тут дома і за кордоном ми вже маємо стільки, що наша надія тільки на австро-угорську державу.“

„Тепер, коли настала тревога і всякий живий чоловік передумує ріжкі думки, у нас всі національні партії зрозуміли ясніше, як коли небудь в інший спокійний час, що звязь, яка нас лучить з нашою державою. Двох думок тепер тут нема.“

А в 277. числі писали ми:

„Всі обчисленя російських панславістичних і націоналістичних кругів оперті на інформаціях всяких Марушаків можуть хиба діялкі горстки запаморочених москофільською дурійкою наразити на велими важну одвічальність, але не всію захистити вірності і преданності руского населеня до свого Монарха, а обчисленя російських неурядових катехитів о. Туркевич і запевнивші молодіж, що єї домагання возьме під розвагу дирекція

місію, котра може нанести самій Росії несподівані і необчислімі шкоди і над тим повинні одвічальні керманчи російської держави велими звіло і поважно призадумати ся.“

Нехай се приймуть ласкаво до відома панове Подоляки і дофачись з явно русофільського становища нехай не послугуються ложкою.

— Проти неправдивих чуток. Кореспонденційне Бюро розіслало до днівників отсєй урядовий комісіонер: Від якогось часу кружляють чутки, немовби межи руским населенем під впливом російської пропаганди проявляють ся масово ворожий настрій супроти польського населеня а особливо супроти жидів. Ті чутки, узагальнювані щораз більше, зростають вже до того, що в деяких днівниках можна читати звоги, немовби все руске населене лише ждало приходу російських війск і немовби східна і підгірська частина краю на заході була в передодні розріхів.

Президія намісництва, котра на той від часу звертає найбачнішу і безнастінну увагу, мусить ствердити, що переважна частина тих чуток показала ся витвором стрівоженої уяві і шкідного переполоху, а лише всякої дійсної основи, що робота російських агітаторів в тім напрямі видала лише ту і там розмірно рідкі овочі, що в деяких повітах одиниці під впливом обаламучена або алькоголю допустила ся відзвівів або погроз, за які їх зараз арештовано і віддано судові, що однак в переважній числі повітах, заселених рускою людиностю, навіть спорадична така подія не стала ся, що руске населене поводить ся загалом супокійно та що до страху перед розріхами соціальними, віроповідними чи національними нема дійсної основи. Тим більше таке поширювання страху і неправдивих чуток є шкідні.

— Русофільські зрадники при роботі. „Kurjer lwowski“ пише: „Москофільська агітация начинє працювати оргії. Здерпані нею темні хлопи, в

гімназії і п. інспектор Майхович, який появився в гімназії, щоби перевести слідство, вівав єї повернути до школи до своїх замість. Ученики пішли за радою о. катехита і повернули до школи і ту представили мотиви кроку, на який рішилися, ілюструючи численними подіями із співжиття із русофільським на рибком.

— „Gazeta Narodowa“ покровителькою галицьких москівичів. На доказ сего наводимо два цитати з „Gaz. Nar.“ і „Прик.“ Руси про вибори до повітової ради в Яворові:

„Gazeta Nar.“ ч. 282 в 6. грудня 1912 писала: „Wybory do rady powiatowej w Jaworowie były dowodem, że partya wywrotowa i radykalna nie znajduje jeszcze całkowitego posłuchu u ludu naszego, że lud ten coraz więcej przekonuje się, gdzie leży prawdziwa dla niego życzliwość. Zwyciężała lista pojednawcza, na której nie brakło umiarkowanych ukraińskich (що се за порода? — Ред.), starorusinów (moskalofiliów zupełnie w powiecie nie mamy) oraz 2 Polaków.“

„Прикарпатская Русь“ ч. 935 в 11. (н. ст.) грудня 1912 пише: „Выборы въ яворовскій уѣздѣ земскій совѣтъ окончились полнымъ пераженiemъ мазепинскаго списка. Напыщенность мазепинцевъ и самоувѣренныи кличъ послѣднихъ: не впустить ни одного „кацапа“ въ Управу, лишь однихъ „завязущихъ украинцевъ“, потерпѣлъ постыдное поражение. Изъ russкихъ избранныхъ: Волошинскій, Ольшанскій, Головка и четыре сознательные russкие крестьяне.“

„Это уже четвертая наша поѣда на земскихъ выборахъ въ теченіе послѣднихъ 4 мѣсяцевъ. Наши списки блестяще побѣдили въ бродскомъ, сяноцкомъ, коломыйскомъ — и теперь, въ яворовскомъ уѣздѣ.“

„Прикарпатская Русь“ в живі очі заки-нула лож „Gazet-i Narodow-ih“. Маєте „starorusinów“, панове Подоляки, се ваші протеговані.

— Найдене тіло дитини. Одній найдено в корах коло державного гостинця Бережани-Нарайв при 6. кілм. коло Нараєва міста неживу дитину, мужеского пола, віці 2 або 3 місяців. Немовля було завинене в біле полотно. Як виказали сліди на тілі хлопчика імовірно задушено, а відтак викинено в корчі.

— Ранені Болгарі. Оден в воєнних дописців розказує: З Адриянополя надійшов транспорт ранених. Я приглядав ся з кількома іншими звітниками. Всі були переповнені раненими. На деяких лежало на вогкій соломі по п'ять людей. Були межи ними і тяжко ранені, які в горячці затискали пластику і видавали якісь незрозумілі оклики. Були також менше ранені. Деякі споглядали на нас гей би зчудовані. Не могли певно повірити, що они не вже в страшній борбі, з якої винесено їх щойно перед кількома годинами. Інші супокійно курпили паніроси, якими ми їх частували і рівнодушно відповідали на наші питання, начебі не чули ран. Всі звільна посувалися через тісні, болотисті улиці до полевого шпиталя, положеного за містом. Колеса ударяли о каміні і падали в вибі. Дивувамо ся. Межи раненими є такі, яким шрапнель розірвала черево або зломив чашку, яким кулі пробили легкі, або ушкодили хребет. Дивувамо ся, бо не лише на тім, як хто бе ся, але на тім, як хто терпіти уміє — полягає геройство. — Неимовірне! — каже німецький звітник ф. Гомберг, який бачив росийско-японську війну. — Що се за нарид! Сі люди не мають нервів. Се люди з криці. Не може виглядати перевіз зелінницю. Ранені лежать цілыми днями і ночами на голих дошках в неогріваних возах. Давніше, коли на більших двірцах ве були уладжені кухні для ранених, було ще гірше. Одинокою стравою ранених був тоді хліб і твердий, сухий сир. Я бачив тих бідаків в Старій Загорі і Філопополі на двірцах, як ім трясилися руки, коли вікінги по довшім часі подавано ім теплий чай або зупу. А в шпиталах! На операційних столах лежать спокійно ранені, наче би — на своїх становищах. Часто оперують їх без засиплювання, а ніоден аві бровами не моргне. Скорше деякий слідить цікаво руки лікарів. Лікарі дивують, що найстрашніші, маже смертельні рані у Болгарі лічаться скоро і добре. Справді зеліні люди!

— Переляк в церкві. В еспанським місті в Баядові повстав в церкві під час вінчання огнь. Весільні гості і інші вірні, які прийшли до

церкви ва богослужбі, почали утікати. В наслідок натовпу, особи, які падали на порозі, загатили всі двері. Ну щасте більша часть людей, не стративши съвідомості, почала утікати крізь низко положені вікна, при чим відвєслала лише легкі рані. Мимо сего 28 осіб тяжко показалося.

— Огонь. З Жовкви доносять: Одні вибухи около 11. год. в ночі з невідомою досі причини огонь в шопі на гр.-кат. парохіальнім обістю в Кунині і знищив 3 стодоли і 1 стайню разом зі збіжем в снопах, сіном і конюшнюю. Шкода виносить около 10,500 К і була лише в части обезпечені.

— Арештова в Києві. Тамошня поліція арештувала одні 400 студентів за ширене революційних клічів серед студентів в Києві. На знак протесту проти тих арештів застрайкували студенти військової академії.

Оповістки.

— Охорона перед занесенем холери. Магістрат міста Львова видав отсе санітарне заряджене. Після рекспріту ц. к. намісництва з дня 23. листопада 1912, ч. VII в. 4% з причини невідомої можливості занесення холери в Царгород або балканських країв згядно з Азії до нашого краю, покликуючи ся на оповіщене з 24. липча 1910 Ч. М. 82893/910, з 25. вересня 1910 Ч. М. 102329/910 і з 26. червця 1011 Ч. М. 75151/911 пригадує магістрат, що після сих оповісток ординуючі лікарі, начальники промислових і прилюдних заведень, власники готелів, заїздів, приютів, заведень і особи, які дають приют подорожним, емігрантам-волоцюгам, та особам без заняття як також голови домових господарств мають обовязок доносити безповоротно магістратові згядно міску фізикові безпосередно або за посередництвом ц. к. дирекції поліції о прибутию прізвищ зі балканських країв або Царгорода в тій цілі, щоби піддати їх 5-дневній обсервації числичя від дня переступлення границі, як також доносяти про помічені підозрілі початки хороби, яка обявляється в експіціях, бігувці і корчах. Пятидневна обсервація, яку в кождім случаю будуть виконувати місії окружні лікарі, не буде обмежувати особистої свободи обсервованого. В случаю наміреної зміни місця побуту тих осіб під час лікарської обсервації повідомить фізикат громадську зверхність нового місця замешкання в цілі докінчено п'ятидневної обсервації.

— Хто ще не має образа „Віз Б. Хмельницького до Києва“ зволить ласкаво поспішити ся з замовленем, бо съвята зближаються. Ціна: К 10 (люксусове К 16 на вичерпану) пересилка К 1.20. Відповіді рами зі склом оправою і опакованем: сальонові К 12, дубові і золоті по К 16, магоньові і плюшові по К 20, спеціальні К 28. Замовляти на адресі: І. Павлик або М. Кривецький, Львів, Ринок 10, а також „Сокіл-Батько“, Львів, Руска 20. Поплекші в сплатах.

Посмертні оповістки.

— Антін Солтикович, ем. радник шкільний і кр. інспектор середніх шкіл, упокоївся у Львові дня 12. с. м. в 86. р. життя. В. с. п.!

Телеграми

з дні 12. грудня.

Чернівці. Цісар іменував съмового посла о. Теофіла Драчинського заступником кр. маршала Буковини.

Відень. Підкомітет бюджетової комісії волагодив закон про італійський видл і приняв одноголосно внесок, щоби Терст був осідком університета.

Монахів. (ТКБ). Нині рано помер ту князь регент баварський Люйтпольд в 91. р. життя.

Відень. (ТКБ). Вчера був у Відні в перенізд до Льондона предсідник болгарського сорбанія Данев, при тій нагоді був на послуханні у гр. Берхольда.

Берлін. (ТКБ). В другім і третім читанію приняв парламент додатковий кредит до бюджета, почім пересправляв над інтерпеляцією в справі коаліційної свободи робітників.

Уряд парохіальній Терка (п. в місці) пошукує зараз дяка. 463(5)

Жайкрасшим съяточним дарунком для дітей буде куплена книжечка видання Українського Педагогічного Товариства.

I. Образкові книжочки для дітей від 3 - 8 літ. Ч.

	Кор.
* 99a. Ах, яке хороше, оправлена ціна 1·50	1·50
* 100. Для розривки, опр.	1·—
* 129. Око в око	—80
* 130. Крізь трав килими	—80
* 131. З Царства въвірів опр.	1·20
* 132. Літною порою, опр.	1·20
* 133. Дітючі вигадки, опр.	1·20
* 134. Від весни до весни, опр.	1·50
* 137 а. Веселій съвіт	1·20
* 138. Дівки зъвірята в образках і віршах	1·20
* 139. Книжочка Стефуні	оправлені
* 140. Мамин дарунок	ціна по —40
* 141. Приятелі чоловіка	
* 142. Татів дарунок	

II. Ілюстровані байки та оповідання для дітей молодожені.

* 58. і 68. Казки народні, ч. I і II. бр.

по 50 с. опр.

Казки народні, ч. I і II. разом опр.

* 107. Др. М. Пачовський: Народні думи ч. II. бр. 50 с. опр.

* 109. Робізон великий ілюстр., бр. 1·80

оправ.

* 110. Др. Пачовський: Ілюстро ане укр.

руське письменство в житеписах ч. I. бр. 1 К, опр.

* 117. Калитовський: Подорож съв. Николая, драматична гра, бр. 20 с., оп.

* 118. Іллі Кокорудз: Сномини з Атен з ілюст. 1 К 80 с. опр. 2·10 К знижено на бр. 1 К 20 с., опр.

* 144. Цісар Франц Йосиф I. бр. 50 с., опр.

* 145. 150. Др. І. Демянчук: Перекази старинного съвіта (ч I і II). бр.

по 40 с. опр.

151. Малі казки (Івана Петренка) ілюстр.

істор. оповідане бр. 30 с. опр.

* 50. Др. О. Макарушка: Короткий огляд українського письменства бр.

40 сот., опр.

* 115. Кілінг: В Джунгліх, бр. 1 К, опр.

* 128. Уличник (з французского) бр. 1 К 10 с., опр.

147. На далекій півночі (оповідане) бр.

90 с., опр.

Ілюстрована подорож довкола землі, гра для малих і старших бр. 1

К 30 с., опр.

Ніч съв. Николая, образок сценічний з прольгом бр.

152 На вакаціях, повість бр. 30 с., опр.

153. Орлеанська дівчина істор. оповід.

бр. 40 с., опр.

„Дзвівок“, брошуровані річники по 6 К з давніших літ по 4—

* 137. Сара Кру (оповідане) бр. 30 с. опр.

* 154. Записки недоброго хлопця (повість) бр. 40 с. опр.

162. Наші невидимі вороги (Л. Марків) бр. 40 с. опр.

163. Як Незнайко став муравлем (А. Оницук) бр. 20 с., опр.

Каталог міногих інших ще книжочок ви- силається на жадане відворотною поштою.

Замовлення і ґроші на книжки враз з оплатою поштовою слати на адресу: „Українське Педагогічне Товариство“ у Львові ул. Мохнацького ч. 12.

465(10)

КОЛОВОРОТКИ (візки до приїзду) власного виробу по